

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО”
(для бакалаврів, спеціалістів)**

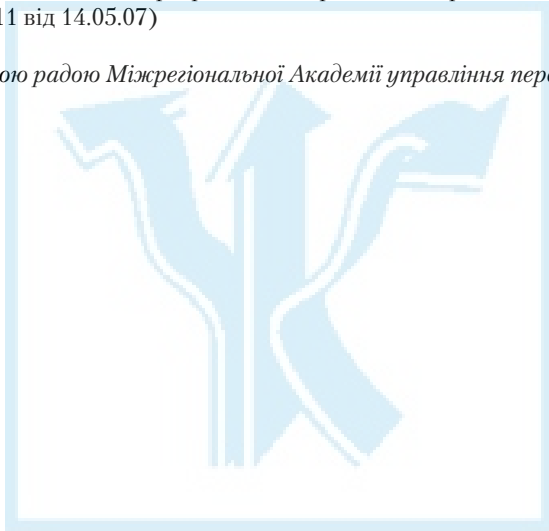
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри адміністративного права *В. А. Бортником*

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
(протокол № 11 від 14.05.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Бортник В. А. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Адміністративне право” (для бакалаврів, спеціалістів). – К.: МАУП, 2008. – 34 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Адміністративне право”, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни “Адміністративне право” — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів з дисципліни “Адміністративне право”: засвоєння відповідних знань, їх закріплення та систематизація, а також застосування при виконанні практичних завдань. Самостійна робота забезпечує підготовку студентів до поточних аудиторних занять.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Адміністративне право” визначається навчальною програмою цієї дисципліни, а також цими методичними матеріалами.

Основними формами самостійної роботи студентів з дисципліни “Адміністративне право” є:

- 1) опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових та додаткових літературних джерел;
- 2) вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;
- 3) виконання домашніх завдань;
- 4) виконання та письмове оформлення завдань (задач), схем, порівняльних таблиць та інших робіт;
- 5) підготовка до практичних занять;
- 6) підготовка до різних форм поточного контролю;
- 7) пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою;
- 8) написання реферату за заданою проблематикою;
- 9) аналітичний огляд наукових публікацій;
- 10) виконання контрольної роботи.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні нормативно-правові акти. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю.

Домашнє завдання з дисципліни “Адміністративне право” виконується з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання. Поряд із вивченням законодавства доречно вивчати і аналізувати також практику його реалізації, обставини і причини прийняття актів, які вивчаються, ставлення до них практиків і громадськості. Обсяг об’єктів порівняльного вивчення повинен бути максимально вичерпним. Вивченню підлягають насамперед чинні закони та інші нормативно-правові акти. До кола об’єктів вивчення можуть належати скасовані і такі, що фактично втратили значення, акти, проекти актів з відповідного питання.

Практичні завдання (задачі) передбачають закріплення теоретичних знань студентів і прищеплення їм навичок роботи з нормативними актами. Перш ніж приступити до розв’язання задач, які відображають ситуації, з якими стикаються громадяни під час звернення до органів соціального захисту, студентам необхідно засвоїти теоретичні положення, пов’язані з окремими питаннями соціального забезпечення. Практичні завдання (задачі) необхідно виконувати у письмовій формі з розгорнутим мотивованим рішенням. При виконанні домашніх завдань студенти повинні продемонструвати уміння самостійно аналізувати конкретні ситуації, аргументовано відповідати на питання, поставлені в задачах, використовуючи відповідні закони та інші нормативні акти. Відповіді на поставлені в задачах питання повинні бути повними, обґрунтованими; необхідно не тільки зазначити на можливі порушення чинного адміністративного законодавства, а й визначити наслідки такого порушення. При цьому необхідно посилалися на конкретні статті К про АП та інші нормативні акти.

Важливим засобом засвоєння знань є написання рефератів. Написання реферату за заданою проблематикою необхідно починати з добре продуманого вступу. У вступі визначається мета дослідження, з максимально можливою точністю встановлюються межі теми, що підлягає розгляду, визначаються методи її дослідження. Вступ є перехідним містком до основного дослідження. У ньому має бути відображено практичне і теоретичне значення теми.

В основній частині роботи мова має йти перш за все про зміст досліджуваної проблеми. Наслідком проведеного дослідження можуть бути пропозиції щодо оптимізації адміністративного законодавства. У цьому разі необхідно дати чітке обґрунтування того, чому саме таке рішення є єдино правильним.

Робота повинна завершуватись висновками.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

- оцінка “відмінно” — студент повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;
- оцінка “добре” — загалом рівень знань студента відповідає викладеному раніше, але є деякі упущення при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;
- оцінка “задовільно” — студент розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і несамостійно;
- оцінка “незадовільно” — студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН дисципліни “АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції	ПЗ	Сам. роб.
1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Вчення про загальні положення адміністративного права			
1	Основні засади державного управління	2	–	4
2	Предмет, метод і система адміністративного права	2	2	4
3	Адміністративно-правові норми та відносини	4	2	4

1	2	3	4	5
	Змістовий модуль II. Вчення про суб'єкти адміністративного права			
4	Громадяни України і об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права	2	2	2
5	Правовий статус державних службовців	2	2	2
6	Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права	2	2	2
	Змістовий модуль III. Вчення про форми і методи державного управління			
7	Форми і методи державного управління	4	2	2
8	Способи забезпечення законності в Україні	2	–	2
	Змістовий модуль IV. Вчення про адміністративну відповідальність та адміністративний процес			
9	Адміністративна відповідальність за законодавством України	2	2	2
10	Адміністративний процес в Україні	2	–	2
	Змістовий модуль V. Вчення про адміністративно-правове регулювання в економічній, соціально-культурній, адміністративно-політичній та міжгалузевій сферах			
11	Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки	2	2	6
12	Адміністративно-правове регулювання в адміністративно-політичній сфері	4	2	6
13	Адміністративно-правове регулювання у соціально-культурній сфері	2	–	6
14	Адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності	2	–	6

1	2	3	4	5
15	Адміністративно-правове регулювання у міжгалузевій сфері (функціональне управління)	2	–	6
Разом годин: 108		36	18	54

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО”

Змістовий модуль I. Вчення про загальні положення адміністративного права

Тема 1. Основні засади державного управління

Питання для самоконтролю

1. Поняття державного управління, його основні характерні риси.
2. Поняття соціального управління і його різновиди.
3. Широке та вузьке визначення державного управління.
4. Виконавча влада: механізм співвідношення з державним управлінням.
5. Взаємозв'язок державного управління і політичної влади.
6. Суб'єкти державного управління.
7. Структура процесу державного управління.
8. Функції державного управління.
9. Принципи державного управління.
10. Владно-організуючий характер державного управління.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Адміністративне право як галузь публічного права: питання теорії.
2. Поняття загальної частини адміністративного права.
3. Державне управління як вид соціального управління.
4. Суб'єкти державного управління, основні риси їх діяльності.
5. Взаємозв'язок державного управління з політичною владою.

6. Структура процесу державного управління.
7. Принципи державного управління.

Література [31; 33; 34; 37–39; 41; 43; 48;
54–56; 72; 73; 77]

Тема 2. Предмет, метод і система адміністративного права

Питання для самоконтролю

1. Історичні умови виникнення адміністративного права.
2. Особливості та структура соціальних відносин, які становлять предмет регулювання адміністративного права.
3. Суб'єкти управлінських відносин, що становлять предмет регулювання адміністративного права.
4. Відносини, що виникають між адміністративною владою та громадянами, державними та недержавними організаціями.
5. Внутріапаратні відносини як предмет регулювання адміністративного права.
6. Делеговані повноваження як предмет адміністративного права.
7. Метод адміністративного права та його особливості, що виявляються у встановленні правового становища сторін, у способі визначення прав і обов'язків сторін, у порядку їх захисту та підставах, з якими пов'язується виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин.
8. Поняття системи адміністративного права.
9. Основні інститути адміністративного права.
10. Співвідношення системи галузі адміністративного права і системи адміністративного законодавства.
11. Визначення адміністративного права як самостійної галузі права.
12. Відмінність адміністративного права від інших галузей права України.
13. Перспективи реформування адміністративного права України.
14. Наука адміністративного права.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Передумови виникнення адміністративного права.
2. Система адміністративного права.
3. Адміністративне право як самостійна галузь права.

4. Особливості методу адміністративного права.
5. Виникнення, зміни та припинення адміністративних правовідносин.
6. Відмінність адміністративного права від інших галузей права.

Література [28; 30; 31; 33; 37; 40; 41; 43; 47; 48; 65; 72; 73; 78; 82; 92; 94; 99]

Тема 3. Адміністративно-правові норми та відносини

Питання для самоконтролю

1. Поняття адміністративної норми.
2. Зміст адміністративно-правової норми та її особливості.
3. Способи регулювання управлінських відносин адміністративно-правовою нормою.
4. Структура адміністративно-правової норми (диспозиція, гіпотеза, санкція).
5. Класифікація адміністративних норм за цільовим призначенням, змістом, методом впливу, межею дії, юридичною силою, строком дії, залежно від того, кому вони адресовані.
6. Дія адміністративної норми у часі (пряма, негайна та зворотна).
7. Форми реалізації адміністративно-правової норми (виконання, використання, дотримання, застосування).
8. Поняття джерел адміністративного права, їх види.
9. Поняття та ознаки адміністративно-правового акта.
10. Порядок офіційного оприлюднення адміністративно-правових актів.
11. Юридичні акти як джерела адміністративного права.
12. Акти Президента України.
13. Акти Кабінету Міністрів України.
14. Відомчі нормативні акти.
15. Умови дійсності відомчих адміністративних актів.
16. Порядок реєстрації нормативних актів міністерств і відомств.
17. Адміністративно-правові акти органів виконавчої влади на місцях.
18. Адміністративно-правові договори як джерела адміністративного права.
19. Локальні акти.
20. Основні напрями удосконалення системи адміністративного законодавства України.

21. Поняття адміністративно-правових відносин.
22. Спільні та відмінні риси адміністративно-правових відносин порівняно з іншими суспільними відносинами, які регулюються правом України.
23. Класифікація адміністративно-правових відносин (за цілями, складом учасників і характером зв'язку між сторонами).
24. Структура адміністративних правовідносин: суб'єкт, об'єкт і зміст адміністративних правовідносин (матеріальний та юридичний).
25. Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Структура норми адміністративного права.
2. Основні напрями удосконалення системи адміністративного законодавства України.
3. Адміністративно-правова норма, її зміст та особливості.
4. Виконання, використання, дотримання, застосування адміністративно-правової норми.
5. Нормативно-правові акти як джерела адміністративного права.
6. Порядок реєстрації нормативних актів міністерств і відомств.
7. Адміністративно-правові відносини, їх значення і роль у системі адміністративного права.

Література [31; 33; 37; 41; 43; 48; 50; 68; 72; 73; 82; 89; 91; 94; 99]

Змістовий модуль II. Вчення про суб'єкти адміністративного права

Тема 4. Громадяни України і об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права

Питання для самоконтролю

1. Визначення та зміст адміністративно-правового статусу громадян України.
2. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян України.
3. Конституційні права та свободи, що належать до загального правового статусу громадян і реалізуються у сфері державного управління.

4. Конституційні права і свободи, що безпосередньо розкривають суть і демократичні принципи державного управління.
5. Права громадян України, передбачені законами України та підзаконними актами.
6. Обов'язки громадян України як складова їх адміністративного статусу.
7. Правове становище іноземців та осіб без громадянства.
8. Особливості правового статусу іноземців порівняно із правовим статусом громадян України.
9. Адміністративно-правовий статус біженців.
10. Поняття та види об'єднань громадян.
11. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань — громадських організацій і політичних партій.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян України.
2. Права громадян України, передбачені законами України та підзаконними актами.
3. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань — громадських організацій і політичних партій.
4. Конституційні права і свободи людини і громадянина крізь призму адміністративного права.
5. Громадянство — тягар чи об'єктивна необхідність.
6. Особливості адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства.

Література [11; 41; 43; 48; 50; 53; 58; 62; 72; 73; 75; 80; 82; 86; 87; 97]

Тема 5. Правовий статус державних службовців

Питання для самоконтролю

1. Історія формування державної служби як інституту адміністративного права.
2. Основні напрями державної політики у сфері державної служби.
3. Органи управління державною службою.
4. Поняття та основні принципи державної служби (служіння народу, демократизм і законність; гуманізм і соціальна справедливість; пріоритет прав людини і громадянина; професіоналізм, компе-

- тентність, ініціативність, чесність, відданість справі; персональна відповідальність за виконання службових обов'язків і дисципліна; дотримання прав і законних інтересів органів місцевого і регіонального самоуправління; дотримання прав підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян).
5. Поняття державного службовця та вимоги до них.
  6. Види державних службовців.
  7. Визначення правового статусу державних службовців.
  8. Порядок вступу та проходження державної служби.
  9. Службова кар'єра державного службовця.
  10. Порядок і підстави припинення державної служби.
  11. Права й обов'язки державних службовців.
  12. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення державних службовців.
  13. Етичні вимоги до державних службовців.
  14. Обмеження для державних службовців.
  15. Адміністративна, кримінальна та матеріальна відповідальність державних службовців.
  16. Особливості дисциплінарної відповідальності державних службовців.
  17. Система заохочення державних службовців.
  18. Особливості правового регулювання статусу державних службовців державних органів та їх апарату.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Визначення правового статусу державних службовців.
2. Юридична відповідальність державних службовців.
3. Інститут Державної служби: поняття, зміст.
4. Особливості вступу на державну службу.
5. Підстави припинення державно-службових відносин.
6. Види державних службовців, їх права і обов'язки.
7. Відповідальність державних службовців.

Література [19; 30; 31; 33; 37; 41; 43; 45; 47; 48; 53; 57; 72]

Тема 6. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права

Питання для самоконтролю

1. Поняття та ознаки державного органу.
2. Визначення органу виконавчої влади та особливості, що його характеризують.
3. Правові засади діяльності органів державного управління.
4. Класифікація органів виконавчої влади.
5. Характеристика органів виконавчої влади за організаційно-правовою формою.
6. Характеристика органів виконавчої влади за характером компетенції.
7. Характеристика органів виконавчої влади за порядком вирішення підвідомчих питань.
8. Вищі та центральні органи державного управління.
9. Місцеві органи державного управління.
10. Структура та штати органів державного управління.
11. Принципи побудови системи органів виконавчої влади (принцип поєднання централізації та децентралізації, принцип законності).
12. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.
13. Кабінет Міністрів — вищий орган виконавчої влади.
14. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
15. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері виконавчої влади.
16. Особливості здійснення повноважень виконавчої влади органами місцевого самоуправління.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Класифікація органів виконавчої влади та їх компетенція.
2. Структура та штати органів державного управління.
3. Центральні органи виконавчої влади: поняття та види.
4. Взаємодія центральних і місцевих органів влади.
5. Повноваження місцевих державних адміністрацій.
6. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.

Література [39; 48; 74; 64; 70–73; 82; 84; 87; 99]

Змістовий модуль III. Вчення про форми і методи державного управління

Тема 7. Форми і методи державного управління

Питання для самоконтролю

1. Поняття методів управління.
2. Класифікація методів управління: методи організації та діяльності органів управління; загальні та спеціальні методи.
3. Загальні методи управління: примусу та переконання; регулювання; загального керівництва; безпосереднього керівництва; прямого і непрямого впливу (адміністративні та економічні); видання правових актів; суспільно-організаційні.
4. Спеціальні методи: виконання окремих функцій управління; розроблення та прийняття управлінських рішень. Інші методи управління: зовнішньоекономічного впливу (організаційні і адміністративні); економічного впливу; морально-політичні (переконання, виховання, морального заохочення); організаційні (прогнозування, організації, координації, контролю); адміністративно-директивні.
5. Адміністративні методи управління; поняття та основні риси.
6. Поняття економічних методів управління та їх основні риси.
7. Поняття методу переконання, його зміст і роль у державному управлінні.
8. Поняття примусу в державному управлінні, його відмінність від методу переконання, основні види.
9. Основні риси правового (легального) примусу в державному управлінні.
10. Поняття форми державного управління.
11. Види адміністративно-правових форм.
12. Структурні форми державного управління.
13. Форми зовнішнього прояву управлінської діяльності: видання актів управління, суспільно-організаційні дії, матеріально-технічні операції, укладання адміністративних угод.
14. Правові акти державного управління: поняття, ознаки та юридичне значення.
15. Види правових актів управління.
16. Характеристика нормативних актів державного управління.

17. Відмінність індивідуальних актів державного управління від нормативних.
18. Адміністративно-правовий договір.
19. Умови ефективності адміністративних актів.
20. Процес прийняття правових актів управління.
21. Зміна, призупинення та зупинення дії правових актів управління.
22. Процесуальні форми державного управління.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Загальні методи управління: примусу та переконання; загального керівництва; безпосереднього керівництва; прямого і непрямого впливу; видання правових актів; суспільно-організаційні.
2. Спеціальні та інші методи управління.
3. Правові акти державного управління: поняття, ознаки та юридичне значення.
4. Характеристика та види нормативних актів державного управління.
5. Адміністративні методи управління; поняття та основні риси.
6. Адміністративно-правовий договір: поняття, види, ознаки.
7. Зміна, призупинення та зупинення дії правових актів управління.

Література [31; 33; 37; 39; 41; 43; 48; 50; 51; 72; 73; 80–82; 91; 96; 99]

Тема 8. Способи забезпечення законності в Україні

Питання для самоконтролю

1. Поняття та особливості реалізації принципу законності в державному управлінні, умови його забезпечення.
2. Поняття режиму законності в державному управлінні.
3. Політичні, економічні й організаційні гарантії забезпечення законності.
4. Поняття контролю в державному управлінні, його призначення та види.
5. Система органів, що здійснюють контроль за дотриманням законності у державному управлінні.

6. Зміст і форми контрольної функції Верховної Ради України за діяльністю органів виконавчої влади.
7. Роль правового інституту омбудсмена в системі контролю за дотриманням прав і свобод особи та громадянина органами виконавчої влади.
8. Контроль Президента України за дотриманням законності у діяльності органів виконавчої влади.
9. Зміст і форми урядового контролю у сфері державного управління.
10. Відомчий контроль.
11. Поняття нагляду в державному управлінні та його види.
12. Прокурорський нагляд та його види.
13. Методи і форми здійснення прокурорського нагляду за законністю у сфері державного управління.
14. Судовий нагляд за дотриманням законності органами виконавчої влади.
15. Адміністративний нагляд: визначення та основні риси.
16. Нормативно-правові засади адміністративного нагляду за законністю щодо діяльності органів виконавчої влади.
17. Конституційний нагляд: поняття, природа та форми.
18. Об'єкти конституційного нагляду.
19. Види рішень, що приймає Конституційний Суд України, їх права природа та особливості виконання.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Система органів, що здійснюють контроль за дотриманням законності у державному управлінні.
2. Поняття режиму законності в державному управлінні.
3. Судовий нагляд за законністю у сфері державного управління.
4. Відомчий контроль за додержанням законності.
5. Парламентський контроль за додержанням законності.
6. Законність — способи досягнення цього “явища” в Україні.

Література [7; 35;48; 54; 72; 73; 79; 82; 87; 88; 96; 99; 100]

Змістовий модуль IV. Вчення про адміністративну відповідальність та адміністративний процес

Тема 9. Адміністративна відповідальність за законодавством України

Питання для самоконтролю

1. Поняття адміністративної відповідальності та її основні риси.
2. Адміністративне правопорушення як підстава для адміністративної відповідальності.
3. Поняття юридичного складу адміністративного правопорушення та його основні риси: протиправність, винність та караність.
4. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення.
5. Види вини.
6. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення.
7. Поняття суб'єкта адміністративного правопорушення.
8. Види суб'єктів адміністративної відповідальності.
9. Особливості адміністративної відповідальності посадових осіб.
10. Адміністративна відповідальність неповнолітніх віком від 16 до 18 років за вчинення адміністративних правопорушень.
11. Умови відповідальності неповнолітніх віком від 16 до 18 років на загальних умовах.
12. Особливості адміністративної правової відповідальності осіб, що несуть відповідальність за дисциплінарними статутами.
13. Адміністративна відповідальність неповнолітніх віком від 14 до 16 років.
14. Особливості адміністративної відповідальності іноземців.
15. Умови, що виключають притягнення до адміністративної відповідальності: крайня необхідність, необхідна оборона, неосудність.
16. Звільнення від відповідальності у разі скоєння порушення, за яке не доцільно притягати до адміністративної відповідальності.
17. Поняття адміністративного стягнення.
18. Система адміністративних стягнень та її характеристика.
19. Стан адміністративної караності.
20. Основні й додаткові стягнення.
21. Попередження як вид адміністративного стягнення.
22. Штраф як вид адміністративного стягнення.

23. Оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, як вид адміністративного стягнення.
24. Конфіскація вилученого предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, як вид адміністративного стягнення.
25. Позбавлення спеціального права, наданого особі, як вид адміністративного стягнення.
26. Виправні роботи як вид адміністративного стягнення.
27. Адміністративний арешт як вид адміністративного стягнення.
28. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративні правопорушення.
29. Обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративні правопорушення.
30. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Адміністративна відповідальність: поняття та види.
2. Особливості адміністративної відповідальності посадових осіб.
3. Адміністративна відповідальність неповнолітніх віком від 16 до 18 років за вчинення адміністративних правопорушень.
4. Особливості адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства.
5. Обставини, що звільняють від адміністративної відповідальності.
6. Адміністративний арешт як вид адміністративного стягнення.
7. Способи притягнення до адміністративної відповідальності.

Література [20; 31; 33; 35; 37; 41; 43; 44; 57; 97; 99]

Тема 10. Адміністративний процес в Україні

Питання для самоконтролю

1. Поняття адміністративного процесу та його особливості.
2. Принципи адміністративного процесу: законності; компетентності; охорони інтересів особи та держави; об'єктивної істини; рівності сторін; доступності; ведення адміністративного процесу державною мовою; змагальності; гласності й відкритості; швид-

- кості та економічності; відповідальності посадових осіб; самостійності та незалежності.
3. Суб'єкти адміністративного процесу.
  4. Поняття адміністративно-процесуальних норм та їх зміст.
  5. Поняття адміністративного провадження.
  6. Види проваджень.
  7. Юрисдикційні провадження: провадження у справах про адміністративні правопорушення; провадження щодо застосування заходів адміністративного примусу; дисциплінарне провадження.
  8. Провадження за заявами і скаргами громадян.
  9. Реєстраційне провадження: провадження у справах про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності; провадження у справах про державну реєстрацію нормативних актів міністерств і відомств; провадження у справах про державну реєстрацію об'єднань громадян; провадження у справах про державну реєстрацію релігійних громад; провадження у справах про державну реєстрацію у центрі зайнятості населення; провадження у справах, що виникають з реєстраційного провадження; провадження у справах, що виникають при здійсненні паспортної системи.
  10. Провадження в справах, що виникають у зв'язку із здійсненням державного міжвідомчого контролю.
  11. Порушення адміністративної справи, перевірка у справі, розгляд справи і прийняття рішення щодо неї; оскарження та опротестування рішення у справі; виконання рішення у справі.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Адміністративний процес: поняття, особливості, значення.
2. Суб'єкти адміністративного процесу: права й обов'язки.
3. Поняття адміністративного провадження, види проваджень.
4. Провадження за заявами і скаргами громадян.
5. Стадії адміністративного провадження.
6. Юрисдикційні провадження.
7. Реєстраційне провадження.

Література [10; 21; 24; 31; 33; 35; 37; 43; 48; 59; 63; 72; 82; 99]

Змістовий модуль V. Вчення про адміністративно-правове регулювання в економічній, соціально-культурній, адміністративно-політичній і міжгалузевій сферах

Тема 11. Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки

Питання для самоконтролю

1. Особливості державного управління виробничо-технологічними комплексами.
2. Загальна характеристика галузевого управління паливно-енергетичним, машинобудівельним комплексами, комплексом з виробництва матеріалів, соціально значущими галузями промисловості.
3. Загальна характеристика управління промисловим комплексом України на регіональному рівні.
4. Організаційне та інституційне забезпечення реалізації державної промислової політики.
5. Зміст державного регулювання діяльності промислового комплексу з боку Верховної Ради України.
6. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері державного управління промисловим комплексом України.
7. Компетенція Президента України у сфері здійснення керівництва розвитком промислового комплексу.
8. Міністерство промислової політики України — центральний орган виконавчої влади, який здійснює міжгалузеве управління.
9. Повноваження Міністерства промислової політики.
10. Особливості державного управління промислово-фінансовими групами в Україні.
11. Компетенція органів виконавчої влади щодо розвитку та підтримки підприємництва в Україні.
12. Повноваження Фонду державного майна України у здійсненні державної політики у сфері приватизації державного майна.
13. Повноваження державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва.

14. Характеристика транспортного комплексу України як об'єкта державного управління.
15. Основні напрями діяльності, функції, компетенція, структура та організація діяльності Міністерства транспорту України як спеціально уповноваженого органу державного управління транспортом.
16. Єдина національна система зв'язку як об'єкт управління.
17. Верховна Рада України — орган державного регулювання у сфері зв'язку.
18. Повноваження Кабінету Міністрів України щодо державного управління у сфері зв'язку.
19. Повноваження місцевих рад щодо управління зв'язком.
20. Повноваження Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення.
21. Загальна характеристика організаційно-правової системи управління фінансами.
22. Компетенція Верховної Ради України у цій сфері економічної діяльності.
23. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління фінансами і кредитом.
24. Повноваження Президента України у сфері управління фінансами і кредитом.
25. Повноваження Міністерства у сфері управління державним майном.
26. Взаємодія Національного банку України з іншими органами державного управління у сфері фінансів і кредиту.
27. Система органів контрольно-ревізійної служби в Україні та їх повноваження.
28. Основні принципи державної політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
29. Зміст державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
30. Система органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю та їх компетенція.
31. Державний контроль за діяльністю торгово-промислових палат.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Загальна характеристика організаційно-правової системи управління фінансами.
2. Основні завдання та повноваження Державного казначества України.
3. Система органів державного управління у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
4. Основні принципи державної політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
5. Система органів державного регулювання та державного управління зовнішньоекономічною діяльністю.
6. Державне забезпечення управління паливно-енергетичним комплексом.
7. Повноваження Національного банку України у сфері фінансової і кредитної політики.

Література [9; 10; 13; 15; 17; 18; 20; 23; 25; 27; 31; 32; 33; 36–38; 49; 50; 57; 65; 77; 81; 88; 90; 99]

Тема 12. Адміністративно-правове регулювання в адміністративно-політичній сфері

Питання для самоконтролю

1. Правові засади діяльності органів державної влади і управління щодо забезпечення оборони України.
2. Компетенція Верховної Ради України у сфері формування і проведення воєнної політики держави.
3. Повноваження Президента України щодо забезпечення обороноздатності України.
4. Міністерство оборони України: правові засади організації та діяльності.
5. Повноваження міністерств та інших центральних органів державного управління у сфері управління обороною.
6. Адміністративно-правовий статус Державної служби експортного контролю України.
7. Місцеві органи військового управління та їх компетенція.
8. Національна безпека як об'єкт управління.

9. Характеристика загальнодержавної системи заходів із забезпечення державної безпеки України.
10. Повноваження Президента України у сфері забезпечення державної безпеки.
11. Кабінет Міністрів України — орган загального керівництва у сфері забезпечення державної безпеки.
12. Система органів Служби безпеки України: структура та компетенція.
13. Органи, які здійснюють адміністративно-правові режими, встановлені на державному кордоні України.
14. Компетенція Прикордонних військ України в галузі адміністративної діяльності.
15. Правовий режим зон митного контролю.
16. Компетенція Президента України та повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління внутрішніми справами.
17. Загальна характеристика адміністративної діяльності органів внутрішніх справ України.
18. Загальна характеристика принципів організації та діяльності органів міліції.
19. Зміст і форми реалізації адміністративної діяльності органів внутрішніх справ України.
20. Нагляд за виконанням паспортної системи.
21. Правові засади діяльності дозвільної системи в Україні.
22. Зміст адміністративної діяльності органів, які забезпечують функціонування дозвільної системи.
23. Визначення державного управління у сфері юстиції.
24. Повноваження Мін'юсту у сфері удосконалення законодавства.
25. Система державних органів, що здійснюють державне управління в галузі закордонних справ.
26. Компетенція Верховної Ради України щодо здійснення державного управління у сфері зовнішньополітичної діяльності.
27. Компетенція Президента України щодо здійснення функцій управління в галузі зовнішньополітичної діяльності.
28. Міністерство закордонних справ України — центральний орган державної виконавчої влади: завдання, права й обов'язки, структура.
29. Загальна характеристика правового статусу дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав в Україні.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Правове становище органів міліції.
2. Система організації управління та основні завдання Мін'юсту України.
3. Правові засади забезпечення оборони України.
4. Адміністративно-правовий статус Державної служби експортного контролю України.
5. Служба безпеки України: структура та компетенція.
6. Зони митного контролю: характеристика, значення.
7. Міністерство закордонних справ України: завдання, права й обов'язки, структура.

Література [7; 8; 16; 21; 22; 24; 29; 42; 43; 48; 52; 54; 70; 75; 78; 82; 84; 89; 99]

Тема 13. Адміністративно-правове регулювання у соціально-культурній сфері

Питання для самоконтролю

1. Визначення культури як об'єкта державного управління.
2. Основні напрями державної політики у сфері культури.
3. Принципи культурної політики.
4. Повноваження Президента України щодо здійснення управлінських функцій у сфері культури.
5. Міністерство культури і мистецтв України — центральний орган державної виконавчої влади із спеціальними повноваженнями.
6. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління культурною діяльністю.
7. Характеристика освіти як об'єкта державного управління.
8. Державні гарантії реалізації права громадян на освіту.
9. Основні засади державної політики у сфері освіти.
10. Система органів державного управління освітою.
11. Повноваження Верховної Ради України і Президента України у сфері управління освітою.
12. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління освітою.
13. Загальна характеристика адміністративно-правового статусу закладів освіти.
14. Визначення охорони здоров'я як об'єкта державного управління.

15. Основні принципи державної політики в галузі охорони здоров'я.
16. Державні гарантії права на охорону здоров'я .
17. Компетенція Президента України щодо реалізації державної політики з охорони здоров'я.
18. Основні завдання Міністерства охорони здоров'я України.
19. Державні гарантії щодо захисту здоров'я та життя медичних і фармацевтичних працівників.
20. Основні напрями державної науково-технічної політики.
21. Принципи державного управління у сфері науки.
22. Система державних органів з державного регулювання та управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності.
23. Адміністративно-правовий статус наукової установи.
24. Загальна характеристика державної політики сприяння зайнятості населення.
25. Повноваження Верховної Ради України в галузі праці та соціального розвитку.
26. Завдання, функції та компетенція Кабінету Міністрів України щодо здійснення державного управління в галузі праці та соціального розвитку.
27. Міністерство праці та соціальної політики України – орган державного управління спеціальної компетенції.
28. Система органів державного нагляду за додержанням нормативних актів про охорону праці.
29. Регулювання та організація зайнятості населення.
30. Обов'язки та права державної служби зайнятості.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Характеристика освіти як об'єкта державного управління.
2. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління культурною діяльністю.
3. Право громадян на освіту – обов'язок держави щодо забезпечення фахівцями.
4. Основні засади державної політики у сфері освіти.
5. Адміністративно-правовий статус наукової установи.
6. Міністерство праці та соціальної політики України – орган спеціальної компетенції.
7. Обов'язки та права державної служби зайнятості.

Література [1; 12; 14; 26; 34; 40; 47; 62; 64; 68; 69; 71–73; 83; 85; 86; 95]

Тема 14. Адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності

Питання для самоконтролю

1. Загальна характеристика державної політики у сфері підприємництва.
2. Державне регулювання підприємницької діяльності.
3. Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності.
4. Принципи державної регуляторної політики у сфері підприємницької діяльності.
5. Організація державного управління у сфері підприємництва.
6. Повноваження Державного комітету України з питань регуляторної політики підприємництва.
7. Основні адміністративно-правові засоби державного впливу у сфері підприємництва.
8. Порядок реєстрації суб'єктів підприємництва.
9. Правові засади квотування експорту та імпорту.
10. Правові засади стандартизації та сертифікації.
11. Державний контроль у сфері підприємництва.
12. Перелік контролюючих органів щодо підприємницької діяльності.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Система органів державного нагляду щодо адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності.
2. Участь підприємств, установ і організацій у реалізації державної політики зайнятості.
3. Основні засади державної політики у сфері підприємництва.
4. Правове регулювання підприємницької діяльності.
5. Принципи державної регуляторної політики у сфері підприємницької діяльності.
6. Правові засади та принципи стандартизації та сертифікації.

Література [15; 27; 32; 49; 50; 54; 62; 64; 76; 85; 92; 94; 97]

Тема 15. Адміністративно-правове регулювання у міжгалузевій сфері (функціональне управління)

Питання для самоконтролю

1. Загальна характеристика державного управління міжгалузевими сферами.
2. Поняття галузевого та міжгалузевого управління.
3. Суб'єкти міжгалузевого управління.
4. Функціональний зміст міжгалузевого управління.
5. Міжгалузєва координація державними комітетами.
6. Організація державного управління в окремих міжгалузєвих сферах.
7. Державна політика у міжгалузєвій сфері обліку та статистики.
8. Здійснення технічного регулювання та споживчої політики у міжгалузєвій сфері.
9. Повноваження Держспоживстандарту.
10. Повноваження Фонду державного майна України у міжгалузєвій сфері.
11. Повноваження Державного комітету України з державного матеріального резерву (Держкомрезерв) у міжгалузєвій сфері.

Практичні завдання

Підготуйте реферати на тему:

1. Загальна характеристика державного управління міжгалузевими сферами.
2. Функціональний зміст міжгалузевого управління.
3. Суб'єкти та об'єкти міжгалузевого управління.
4. Правові засади діяльності та завдання Держспоживстандарту.
5. Місце Державного комітету України з державного матеріального резерву (Держкомрезерв) у сфері державного управління.

Література [1; 28; 37; 41; 48; 72; 82–84; 93; 98]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Конституція* України.
2. *Закон* України “Про авторське право та суміжні права” (у ред. закону від 11 липня 2001 р.) // ВВР України. — 2001. — № 43. — Ст. 214.

3. Закон України “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі” від 1 грудня 1994 р. // ВВР України. — 1994. — № 52. — Ст. 455.
4. Закон України “Про Антимонопольний комітет України” від 26 листопада 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 50. — Ст. 472.
5. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 р. // ВВР України. — 2001. — № 5–6. — Ст. 30.
6. Закон України “Про біженців” від 21 червня 2001 р. // ВВР України. — 2001. — № 47. — Ст. 250.
7. Закон України “Про видобування і переробку уранових руд” від 19 листопада 1997 р. // ВВР України. — 1998. — № 11–12. — Ст. 39.
8. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 14 травня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 31. — Ст. 440.
9. Закон України “Про відпустки” від 15 листопада 1996 р. // ВВР України. — 1997. — № 2. — Ст. 4.
10. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 49 — Ст. 682.
11. Закон України “Про державний кордон України” від 4 листопада 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 2. — Ст. 5.
12. Закон України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” від 26 січня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 13.
13. Закон України “Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів” від 23 вересня 1997 р. // ВВР України. — 1997. — № 50. — Ст. 302.
14. Закон України “Про державну службу” від 16 грудня 1993р. // ВВР України. — 1993. — № 52. — Ст. 490.
15. Закон України “Про державну статистику” від 17 вересня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 43. — Ст. 608.
16. Закон України “Про державну таємницю” від 21 січня 1994р. // ВВР України. — 1994. — № 16. — Ст. 93.
17. Закон України “Про дорожній рух” від 30 червня 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 31. — Ст. 338.
18. Закон України “Про професійних творчих працівників та творчі спілки” від 7 жовтня 1997 р. // ВВР України. — 1997. — № 52. — Ст. 312.

19. Закон України “Про свободу совісті та релігійні організації” від 23 квітня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 25. — Ст. 283.
20. Закон України “Про селянське (фермерське) господарство” від 20 грудня 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 14. — Ст. 187.
21. Закон України “Про Службу безпеки України” від 25 березня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 27. — Ст. 382.
22. Кодекс України про адміністративні правопорушення; Наук.-практ. коментар. — К., 1991.
23. Кодекс України про адміністративні правопорушення (із змін. на 20.02.03).
24. Водний кодекс України // ВВР України. — 1995. — № 24. — Ст. 189 (із змін. на 26.12.02).
25. Житловий кодекс Української РСР // ВВР України. — 1983. — № 28. — Ст. 574 (із змін. на 02.03.2000).
26. Земельний кодекс України // ВВР України. — 2002. — № 3–4. — Ст. 27 (із змін. на 20.12.01).
27. Кодекс законів про працю України // ВВР України. — 1971. — Дод. до № 50. — Ст. 375 (із змін. на 06.02.03).
28. Сімейний кодекс України // ВВР України. — 2002. — № 21–22. — Ст. 135 (із змін. на 26.12.02).
29. Кодекс торговельного мореплавства України // ВВР України. — 1995. — № 47. — Ст. 349 (із змін. на 21.10.97).

Додаткова

30. Авер'янов В. Система органів виконавчої влади // Юрид. вісн. — 1996. — № 1.
31. Аверьянов В. Б. Аппарат государственного управления: содержание деятельности и организационные структуры. — К., 1990.
32. Авер'янов В. Адміністративне право України: доктринальні аспекти реформування // Право України. — 1998. — № 8.
33. Авер'янов В. Б., Крутчак О. Д. Виконавча влада: конституційні засади і шляхи реформування. — Х., 1998.
34. Административное право зарубежных стран. — М., 1996.
35. Административное право // Под ред. Ю. М. Козлова, Л. Л. Попова. — М., 1999.
36. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. — К., 1995.
37. Адміністративне право України / За ред. проф. Ю. П. Битяка. — Х., 2000.

38. *Атаманчук Г. В.* Теория государственного управления: Курс лекций. — М., 1997.
39. *Баитшев А. Ф., Ухоль А. М.* Административная ответственность за нарушение правил о валютных операциях по действующему законодательству Украины: Учеб. пособие. — Ужгород, 2001.
40. *Бахрах Д. Н.* Административная власть как вид государственной власти // Государство и право. — 1992. — № 3.
41. *Бахрах Д. Н.* Административное право: Учеб. для вузов. — М., 1997.
42. *Бахрах Д. Н.* Основные понятия теории социального управления. — Пермь, 1978.
43. *Бачило Й. Л.* Функции органов управления. — М., 1976.
44. *Вельский К. С.* О предмете и системе науки административного права // Государство и право. — 1998. — № 10. — С. 18–26.
45. *Битяк Ю. П., Зуй В. В.* Административное право Украины (общая часть). — Х., 1999.
46. *Бурлаков Р.* Про систему державного фінансового контролю // Право України. — 1998. — № 3. — С. 69–71.
47. *Васильев А. С.* Административное право Украины (общая часть): Учеб. пособие. — Х., 2001.
48. *Веремеенко И. И.* Административно-правовые санкции. — М., 1975.
49. *Воловик В.* Про правовой статус державних службовців // Право України. — 1997. — № 1. — С. 63–66.
50. *Гавриляка А.* Удосконалювати управління в системі органів МВС // Право України. — 1997. — № 8. — С. 44–46.
51. *Гончарук С. Т.* Суб'єкти адміністративного права. — К., 1998.
52. *Гончарук С. Т.* Адміністративне право України. — К., 2000.
53. *Гончарук С. Т.* Адміністративна відповідальність. — К., 1995.
54. *Горьова С.* Класифікація норм адміністративного права: проблеми методології // Право України. — 1998. — № 14. — С. 43–46.
55. *Демин А. В.* Общие вопросы теории административного договора. — Красноярск, 1997.
56. *Державна виконавча влада в Україні: формування та функціонування.* — К.
57. *Державна служба в Україні; розвиток і перспективи* // Уряд кур'єр. — 1996. — 29 лют.

58. Державне управління в умовах адміністративної реформи в Україні / За заг. ред. Н. Р. Нижник, О. Д. Крупчана. — К., 1992.
59. Державне управління: Словник-довідник. — К., 2002.
60. *Державне управління: теорія і практика.* — К., 1998. — С. 329–361.
61. *Додин Е. В.* Административная деликтология. — Одесса, 1997.
62. *Додин Е. В.* Административная ответственность в свете Конституции Украины // Юрид. вест. — 1997. — № 3. — С. 70.
63. *Додин Е. В.* Доказательства в административном процессе. — М., 1973.
64. *Жак В.* Діяльність закладів охорони здоров'я — на конституційну основу // Право України. — 1997. — № 9. — С. 57–58.
65. *Захандревич М.* Паспортна реформа в Україні // Право України. — 1996. — № 10.
66. *Иванов Л.* Административная ответственность юридических лиц // Российская юстиция. — 2001. — № 3.
67. *Калайнов Д. П.* Административно-юрисдикционная деятельность органов внутренних дел. — Одесса, 1998.
68. *Кампо В.* Місцеві державні адміністрації як ланка органів виконавчої влади // Юрид. вісн. — 1997. — № 4. — С. 63–69.
69. *Кампо В. М., Нижник Н. Р., Шлоер Б. П.* Становлення нового адміністративного права України. — К., 2000.
70. *Кивалов С. В.* Таможенное право (административная ответственность за нарушение таможенных правил). — Одесса, 1996.
71. *Кириченко И. Р.* Административно-правовой порядок обеспечения разрешительной системы. — К., 1989.
72. *Коваль Л. В.* Административно-деликтное отношение. — К., 1979.
73. *Коваль Л. В.* Відповідальність за адміністративні правопорушення. — К., 1975.
74. *Колушко І.* Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. — К., 2002.
75. *Колушко І., Тимошук В.* Про запровадження у сферу виконавчої влади посад державних політичних діячів // Право України. — 2000. — № 2. — С. 10–13.
76. *Колтаков В. К.* Административное право Украины. — К., 1999.
77. *Коментар до Конституцій України.* — К., 1996.
78. *Кондратов Б. П.* Общественная безопасность и административно-правовые средства ее обеспечения. — М., 1998.

79. *Кряжков В., Стартов Ю.* Административные суды: какими им быть? // Рос. юстиция. — 2001. — № 1.
80. *Лаврінчук І.* Особливості правового регулювання проходження служби державними службовцями // Право України. — 1998. — № 3. — С. 71–74.
81. *Лишутькин А. В.* Система государственного управления. — М., 1997.
82. *Марчук Е., Селиванов А.* Какой быть административной реформе // Голос України. — 1997. — 18 нояб.
83. *Наукові засади реформування державної служби в Україні.* — К., 2000.
84. *Нижник Н.* Україна — державне управління, шляхи реформування. — К., 1997.
85. *Нижник І. Р., Машков О. А.* Системний підхід в організації державного управління. — К., 1998.
86. *Овсянко Д. М.* Административное право. — М., 1997.
87. *Остапенко О. І.* Адміністративна деліктологія. — Л., 1995.
88. *Правительство, министерства и ведомства в зарубежных странах.* — М., 1994.
89. *Президент* про соціальну політику до 2000 року // Голос України. — 1997. — 31 жовт.
90. *Прудников А. С., Андрияшин Х. А.* Административно-правовое обеспечение прав и свобод человека и гражданина. — М., 1998.
91. *Разделение* властей: история и современность. — М., 1996.
92. *Руденко М.* Щодо усунення підміни прокуратурою інститутів контролю, нагляду у сфері управління // Право України. — 1996. — № 9. — С. 58–63.
93. *Самсонов В. М.* Административное законодательство: понятие, содержание, реформа. — Х., 1991.
94. *Серьогін С.* Влада і державна служба. Історичний аспект. — К., 1999.
95. *Скомороха В.* Адміністративна реформа в Україні: потрібне законодавче забезпечення (правові аспекти поділу і розмежування влади) // Право України. — 1999. — № 7. — С. 21–27.
96. *Сорокин В. Д.* Метод правового регулювання. — М., 1976.
97. *Старшов Ю.* Служебное право. — М., 1996.

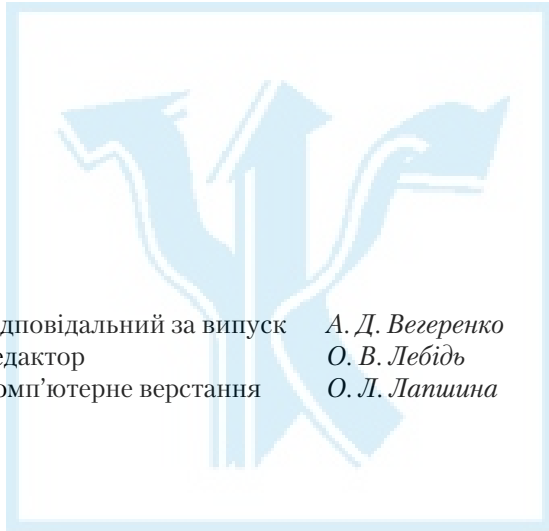

98. *Старшов Ю.* О сущности и новой системе административного права: некоторые итоги дискуссии // Государство и право. — 2000. — № 5. — С. 12–21.
99. *Стахов А.* Виды административного принуждения // Рос. юстиция. — 2001. — № 9.
100. *Стахов А.* Виды административного принуждения // Рос. юстиция. — 2001. — № 9.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Адміністративне право”	5
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Адміністративне право”	7
Список літератури.....	27

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. В. Лебідь*
Комп'ютерне верстання *О. Л. Лашина*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3174

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП